

ΟΙ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΤΟΥ 1974
(Θυσιάσθηκαν υπέρ της Πατρίδος και της Ελευθερίας)
Του Ευάγγελου Γριβάκου, Αντιστρατήγου ε.α.- Νομικού

Με βαθύ σεβασμό και ευγνωμοσύνη ο γράφων κλείνει ευλαβικά το γόνατο προς όλους εκείνους τους Ήρωες οιουδήποτε βαθμού, ιδιότητας και είδους αποστολής που θυσιάσθηκαν στα πεδία των μαχών κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, το 1974. Λόγω ελλείψεως χώρου περιορίζεται να μνημονεύσει μόνο έξι (6) από αυτούς, χωρίς, βέβαια, να παραγνωρίζει την ίση αξία των υπολοίπων. Α) Ταγματάρχης (ΚΔ) ΚΑΤΣΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Διοικητής 33 Μοίρας Καταδρομών (ΜΚΔ). Γεννήθηκε το 1934 στο Σιδηρόκαστρο Σερρών και αποφοίτησε από την Σχολή Ευελπίδων (ΣΣΕ) το 1956. Την ν.20/21 Ιουλ. 1974 ξεκίνησε από τους χώρους διασποράς της Μονάδας του για το υψ. Πετρομούθια, πλησίον του κάστρου του Αγίου Ιλαρίωνα, με αποστολή την ανάκτηση της διάβασης (Δ/Β) Αγύρτας, στον Πενταδάκτυλο. Η σύγκρουση των ελλιπώς εξοπλισμένων ανδρών του Κατσάνη με τις πολυάριθμες εχθρικές δυνάμεις υπήρξε σφοδρή και πολύωρη. Ο Κατσάνης πολεμούσε συνεχώς λιονταρίσια στο πλευρό των ανδρών του, ώσπου το πρωί της επόμενης (21 Ιουλίου) και περί ώρα 09.00 τραυματίστηκε θανάσιμα από ελεύθερο Τούρκο σκοπευτή. Οι συμπολεμιστές του δεν μπόρεσαν να διασώσουν την σορό του και αναγκάστηκαν σε υποχώρηση. Ο Κατσάνης έμεινε αγνοούμενος επί 49 χρόνια όταν τα οστά του ταυτοποιήθηκαν από την Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων (ΔΕΑ), στα Κατεχόμενα. Παρελήφθησαν επισήμως από την ελληνική κυβέρνηση και ενταφιάσθηκαν με τιμές στη γενέτειρά του. Β) Λοχαγός (ΚΔ) ΚΑΤΟΥΝΤΑΣ ΝΙΚ., Διοικητής 31 Λόχου Καταδρομών της 33 ΜΚΔ. Γεννήθηκε το 1943 στην Πάτρα και αποφοίτησε από την ΣΣΕ το 1967. Το πρωί της 22ας Ιουλίου διετάχθη να μεταβεί στον Αγ. Γεώργιο Κερύνειας προς υποστήριξη του κλονιζόμενου 251 ΤΠ. Εν τω μεταξύ ο εχθρός συνέχισε να αποβιβάζει δυνάμεις στο Πεντεμίλι και να κινείται προς Κερύνεια. Ο Κατούντας δεν υποχωρεί αλλά συνεχίζει πεισματικά να επιβραδύνει με τους άντρες του τον εχθρό. Τελικά εξαναγκάζεται να αναδιπλωθεί σε μια χαράδρα πιεζόμενος μεταξύ του Κάρμι και του Τ/Κ χωριού Τέμπλος, αφού η Κυρήνεια είχε ήδη πέσει αμαχητί και βοήθεια δεν φαίνονταν από πουθενά. Σχέδιο του ήταν να αναμένει το σκότος για να διαφύγει προς τις φίλιες γραμμές, αλλά δεν γνωρίζει ότι έχει περικυκλωθεί από τον εχθρό. Και τότε παίρνει την μεγάλη απόφαση. Διατάσσει τους άντρες του να φύγουν για να σωθούν και τους δηλώνει ότι θα τους καλύψει ο ίδιος, μόνος του. Οι καταδρομείς, παρά τις αντιρρήσεις τους αποχωρούν και διασώζονται. Ο τελευταίος που έφυγε ήταν ο αγγελιαφόρος του Πάμπος Κυρίλλου που τον θυμάται ήρεμο και γαλήνιο να πολυβολεί κατά των Τούρκων που είχαν πλησιάσει, ταμπουρωμένος στην κουφάλα μιας χαρουπιάς. Μέχρι σήμερα θεωρείται αγνοούμενος, αλλά τέτοια λιονταρίσια ψυχή είναι αδύνατο να παραδόθηκε στον εχθρό. Γ) Αντισυνταγματάρχης (ΠΒ) ΚΑΛΜΠΟΥΡΤΖΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, Διοικητής της 181 ΜΜΠ, με ΥΔ την 191 ΠΟΠ και έδρα το Τρίκωμο Αμμοχώστου. Γεννήθηκε το 1921 στη Θεσ/νίκη και αποφοίτησε από την ΣΣΕ το 1950. Στις 20 Ιουλ.1974 η Μοίρα αναπτύχθηκε στην Δ/Β Πέλλα Πάις, 2,5 χλμ βορειοδυτικά του χωριού Συγχαρί, στον Ανατολικό Πενταδάκτυλο, με αποστολή υποστήριξης δια πυρών των 32 ΜΚ, 399 ΤΠ και 3^{ου} ΤΣ

σε Άσπρη Μούτη , Αλωνάρα και θύλακα Κιόνελη –Αγύρτας. Αμέσως μετά την κατάπαυση του πυρός 22 Ιουλίου, οι Τούρκοι συνέχισαν τις επιχειρήσεις τους στον Ανατ. Πενταδάκτυλο, κατέλαβαν το υψ. Αλωνάγρα και ήλθαν σε άμεση επαφή με τις θέσεις τάξεως της Μοίρας που ζήτησε άδεια μετακίνησης σε ασφαλέστερη θέση την οποία το ΓΕΕΦ αρχικά αρνήθηκε. Την επόμενη (23 Ιουλίου) οι Τούρκοι καταδρομείς έχουν αποκλείσει όλα τα δρομολόγια διαφυγής. Ενώπιον αυτού του αδιεξόδου ο Καλπουρτζής -κατόπιν αδείας του ΓΕΕΦ αυτή την φορά- λαμβάνει την γενναία απόφαση να κινηθεί προς Συγχαρί - έστω και αποκλεισμένου - αναλαμβάνοντας κάθε ευθύνη. Όταν η φάλαγγα της Μοίρας φθάνει στη διασταύρωση προς Κάτω Δίκωμο και Συγχαρί δέχεται εχθρικά πυκνά πυρά πεζικού, όλμων και πολυβόλων και ακινητοποιείται. Και τότε συνέβη κάτι το ανεπανάληπτα ηρωικό και ΕΛΛΗΝΙΚΟ. Οι πυροβολητές, αρνούμενοι να παραδώσουν στον εχθρό τα πυροβόλα τους, δίνουν με πρωτοφανή σε αγριότητα δίωρη μάχη σώμα με σώμα με τον εχθρό. Τριάντα επτά (37) σκοτώνονται και μαζί με αυτούς ο Διοικητής τους ο οποίος, με άφατο ηρωισμό και αυταπάρνηση, πολέμησε από προωθημένες θέσεις για να καλύψει την αποχώρηση των ανδρών του, όσων είχαν απομείνει. Στις 23 Ιουλ. 2021 και σε επίσημη τελετή, ολίγα πιστοποιημένα οστά του τοποθετήθηκαν εντός του Μνημείου Πεσόντων Αγνώστου Πυροβολητού της Σχολής Πυροβολικού, στην Ν. Πέραμο Αττικής, όπου και η προτομή του. Δ) Υποπλοίαρχος ΤΣΟΜΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ, γεννημένος το 1944 στην Καλλιθέα Αττικής, Διοικητής της Ναυτικής Βάσης Κερύνειας. Στη Βάση ήταν ελλιμενισμένες δύο πεπαλαιωμένες πυραύλακατοι, η Τ1 και η Τ3, με περιορισμένες δυνατότητες βεληνεκούς και ταχύτητος. Στις 05.23΄ της 20^{ης} Ιουλίου 1974, η Τ3 με κυβερνήτη τον Τσομάκη εφορμά κατά των εχθρικών πλοίων και τα πλησιάζει σε απόσταση βολής για να τα κτυπήσει με τις τορπίλες της, δεχόμενη πυκνά πυρά από θάλασσα και αέρα. Σε απόσταση αναμονής ακολουθούσε και η Τ1 με κυβερνήτη τον επίκουρο Σημαιοφόρο Βερύκιο που πρώτη βλήθηκε από την εχθρική αεροπορία, υπέστη σοβαρές βλάβες και προσάραξε. Η Τ3, ενώ ήταν έτοιμη να εξαπολύσει την τορπίλη της, δέχεται καίριο πλήγμα από αεροσκάφος και βυθίζεται αύτανδρη. Από τα 8 μέλη του πληρώματος σκοτώθηκαν τα 7, μαζί με τον Υποπλοίαρχο Τσομάκη. Η σορός του δεν βρέθηκε ποτέ. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει δώσει το όνομά του σε πλοίο του ΠΝ της και προτομές του υπάρχουν στη Διοίκηση Ταχέων Σκαφών και το Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος. Ε) Λοχαγός (ΜΧ) ΣΤΑΥΡΙΑΝΑΚΟΣ Σωτήριος, Διμοιρίτης της Διμοιρίας Μηχανικού (ΔΜΧ) του Λόχου Διοικήσεως (ΛΔ) της ΕΛΔΥΚ, με έδρα τη Λευκωσία. Γεννήθηκε το 1941 στο Σκουτάρι της Ανατ. Μάνης. Από την ΣΣΕ αποφοίτησε το 1968 και υπηρέτησε στην Κύπρο από 6 Αυγ.1972. Τα χαράματα της 14^{ης} Αυγούστου 1974, οι Τούρκοι ξεκινάνε τον ΑΤΤΙΛΑ-2, με βάρος της επίθεσης το Στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ στο οποίο έχουν απομείνει δύο Λόχοι Τυφεκιοφόρων και ο Λόχος Διοικήσεως (ΛΔ) που έχουν ταχθεί αμυντικά, με Διοικητή τον αείμνηστο Αντισυνταγματάρχη Σταυρουλόπουλο Παναγιώτη. 317 ΕΛΔΥΚάριοι καλούνται να αντιμετωπίσουν 6.900 Τούρκους. Αναλογία 1:22 (!!). Η ΔΜΧ έχει αναλάβει τον πλέον ευαίσθητο τομέα αμύνης επί του υψ. “Β”. Τις δύο πρώτες ημέρες (14 και 15 Αυγούστου) λυσσώδεις επιθέσεις των Τούρκων αποκρούονται. Την τρίτη και τελευταία ημέρα (16 Αυγούστου), ο εχθρός, ενισχυμένος σε

άρματα και πεζικό επιτίθεται περί την 11.00 ώρα επί δύο συγκλινοσών κατευθύνσεων, η μια από το Κιόνελι (βόρεια) και η άλλη από τον Γερόλακκο (δυτικά). Τα δύο πρώτα κύματα επίθεσης αποκρούονται, το τρίτο, όμως, πλησιάζει επικίνδυνα τις θέσεις των αμυνομένων. Ο Σταυριανάκος βλέπει τα άρματα στα 30 μέτρα μπροστά από τη Διμοιρία του και τότε κάτι το ασύλληπτα ηρωικό και απονενοημένο. Ξεπετάγεται από τη θέση του και τρέχοντας με ελιγμούς σκοπεύει να ανέβει στο πλησιέστερο εχθρικό άρμα και μέσα από την ανοικτή θυρίδα του πύργου να σκοτώσει τον οδηγό και να ακινητοποιήσει το άρμα για να σταματήσει την κίνηση των υπολοίπων. Όμως η τύχη δεν είναι με το μέρος του. Ο σκοπευτής ενός διπλανού άρματος τον πυροβολεί με το πολυβόλο και τον αφήνει άπνουν, χωρίς να προλάβει να εκπληρώσει τον σκοπό του. Ένας Κρητικός στρατιώτης της Διμοιρίας του, ο Μάριος Βολακάκης, τρέχει να αρπάξει το σώμα του για να το φέρει στις γραμμές τους, αλλά φονεύεται με τον ίδιο τρόπο. Μετά από μια ώρα ο Διοικητής του Στρατοπέδου διατάσσει σύμπτυξη για να αποφευχθεί περαιτέρω αιματοχυσία. Το Στρατόπεδο έπεσε αλλά σώθηκε η υπόλοιπη Λευκωσία. Τα οστά του Σταυριανάκου θάφτηκαν αρχικά στο νεκροταφείο της Λακατάμειας και μετά, κατόπιν αιτήματος της οικογένειάς του, στην γενέτειρά του, το 1979. Προς τιμή του το στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ έλαβε το όνομά του και στο Σκουτάρι, από ιδιωτική πρωτοβουλία, έχει ανεγερθεί η προτομή του. ΣΤ) Υπολοχαγός (ΠΖ) ΤΣΙΩΝΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ, Διοικητής του 6^{ου} Λόχου τυφεκιοφόρων της ΕΛΔΥΚ, από το Κοκκινοπηλό του Δήμου Ελασσόνας. Στις 20 Ιουλ. 1974 η ΕΛΔΥΚ διατάχθηκε να επιτεθεί κατά της ΤΟΥΡΔΥΚ και του Τ/Κ θύλακα του Κιόνελι, στη Λευκωσία. Με την ΕΛΔΥΚ προβλέπονταν να επιτεθούν συγχρόνως προς υποστήριξή της και από διαφορετικές κατευθύνσεις το 301 ΤΕ, το 361 ΤΠ, το 241 ΤΠ και ο Λόχος Λυσσαρίδη, αλλά ποτέ δεν επιτέθηκαν. Έτσι η ΕΛΔΥΚ ενήργησε μόνη. Η επίθεσή της υπήρξε σφοδρότατη. Μετά το στρατόπεδο της ΤΟΥΡΔΥΚ, κατέλαβε την πρώτη σειρά πολυβολείων αλλά καθηλώθηκε μπροστά στα αντιαρματικά κωλύματα της δεύτερης που δεν μπόρεσαν να υπερβούν, λόγω παλαιότητας, τα άρματα T-34 της 1ης Αρμάτων που την υποστήριζαν. Ο Υπολοχαγός Τσιώνος, μαχόμενος επικεφαλής του Λόχου του, τραυματίστηκε στη κοιλιακή χώρα από ριπή πολυβόλου έξω από το χωριό Κιόνελι και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο της Λευκωσίας όπου και απεβίωσε στις 29 Ιουλ. 1974. Με πρωτοβουλία των συμμαθητών του από την ΣΣΕ στήθηκε η προτομή του στο χωριό Καλλιθέα Ελασσόνας.

ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΤΗ Η ΔΟΞΑ ΤΟΥΣ.